

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

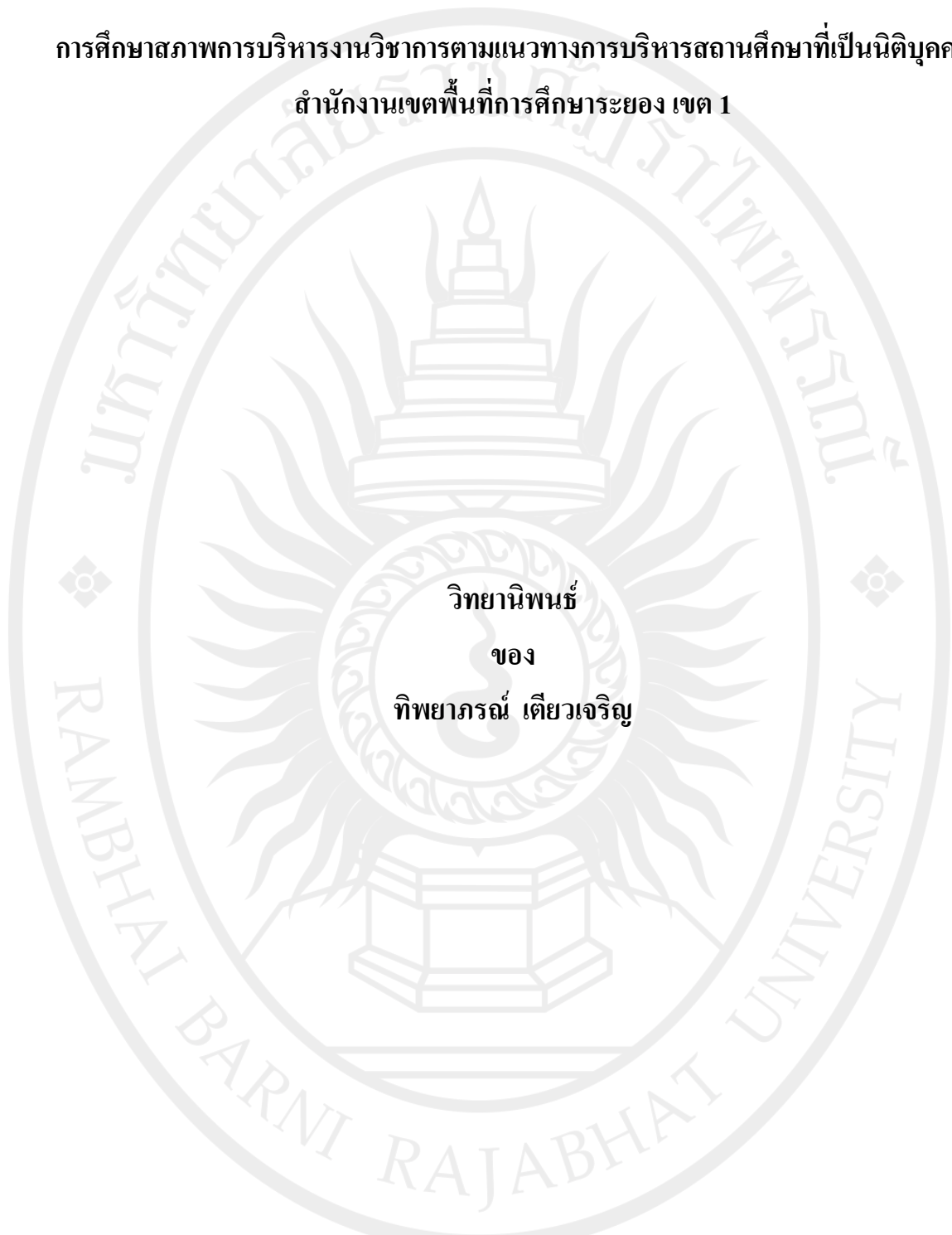

วิทยานิพนธ์
ของ
ทิพย์ภรณ์ เตียวเจริญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2555

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ของ

ทิพยาภรณ์ เดียวเจริญ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสิทธ์ กิจปรีชา)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์เจลา ประเสริฐสังข์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. วิเชียร พันธุ์เครือบุตร)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร. สุริย์มาส สุขกลี)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. อวาร์ นิมเลี้ยง)

วันที่ 16 เดือน กันยายน พ.ศ. 2555

ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์เฉลา ประเสริฐสังข์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) ประธานกรรมการ
ดร.วิเชียร พันธุ์เครือบุตร กศ.ค. (การบริหารการศึกษา) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 สุ่มตัวอย่าง จากตารางสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Tippayaporn Teawjalern. (2012). **A Study of Academic Administration Affairs with Juristic School Managing Approach of Schools under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Associate Professor Chalao Prasertsung M.Ed. (Developmental Psychology) Chairman
Dr.Vichian Puncreobutr Ed.D. (Educational Administration) Member

Abstract

The objectives of this research were to study and to compare academic administration affairs with juristic school managing approach of schools under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1. The aspects of administrators' work experiences and school types were classified and studied. The samples of the research were 105 school administrators. The stratified random sampling and Krejcie and Morgan's table were applied to this research. The research instrument was a 5-rating questionnaire with reliability value at 0.92. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way Analysis of Variance.

The results of the research were as follows: 1) The overall result of academic administration affairs with juristic school managing approach of schools under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1 and each aspect of the academic administration jobs were at high level. 2) The opinions about academic administration affairs with juristic school managing approach of schools under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1 classified by administrators' work experiences and school types were different with no statistical significance.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์เฉลา ประเสริฐสังข์ และ ดร.วิเชียร พันธุ์เครือบุตร ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนดูแลเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาการศึกษาวิจัย และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีคุณภาพ และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ประโยชน์และคุณค่าอันเนื่องมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนำคุณงามความดี ให้แก่บิดา มารดา ครู คณาจารย์ และผู้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมติฐานในการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล.....	11
	ความหมายของนิติบุคคล.....	11
	ความหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	12
	ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา.....	13
	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	14
	ความหมายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	14
	ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	15
	ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	16
	การวางแผนงานด้านวิชาการ.....	20
	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น.....	20
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	21
	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	22
	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	22
	การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน.....	26
	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	28
	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ)	
	การนิเทศการศึกษา	32
	การแนะแนว	34
	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	37
	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	41
	การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	42
	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	43
	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	45
	การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา.....	45
	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
	งานวิจัยในประเทศ.....	48
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	54
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	98
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1	52
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา	57
3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยรวม	58
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	59
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา สาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยรวมและรายข้อ	60
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	61
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	62
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ	63
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	65
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ	66
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	67
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการแนะแนว โดยรวมและรายข้อ	68
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	69
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	70
16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น โดยรวมและรายข้อ	71
17 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ เขต 1 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	73
19 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ เขต 1 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	74
20 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	75
21 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	76
22 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	77
23 คำอำนาจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1	112
24 การหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 (IOC)	116

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 3) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 32) การกระจายอำนาจจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นสถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษา ตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ข : 14)

การบริหารสถานศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารวิชาการเป็นงานสร้างทักษะด้านภูมิปัญญาให้เด็กได้มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา มีเหตุผล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่าย ซึ่งจำแนกออกเป็น 17 งาน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 7) 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร

ท้องถิ่น 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองภายในขอบเขต วัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้กระจายอำนาจการบริหารงานทั้ง 4 งานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ให้สถานศึกษา เพื่อความสะดวกคล่องตัวในการบริหารจัดการ แต่ในการดำเนินงานของสถานศึกษายังมีปัญหาอุปสรรคบางประการที่ไม่ได้บรรลุเป้าหมายตามแนวนโยบายของเขตพื้นที่ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.06 คณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.99 รวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 51.06 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.08 คณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.20 วิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.87 ภาษาอังกฤษคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.41 รวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ย 50.20 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.21 คณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.86 วิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.18 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.58 ภาษาอังกฤษคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.26 รวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ย 50.21 และจำนวนโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพดี ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้้น้อยมาก จากผลการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาของนักเรียนจากผล NT และ O-net ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1

ปีการศึกษา 2551 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในสังกัดดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขได้ตามมาตรฐานการศึกษา หรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังไม่บรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1. 2551 : 32-35)

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 โดยมุ่งหวังที่จะนำผลการศึกษามาใช้พัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จะนำไปเป็นข้อมูลประกอบการนิเทศ ติดตามปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลจากการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามแนวการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 129 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 105 คน จากตารางสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 ประสิทธิภาพในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
    - 1.1.1 ประสิทธิภาพน้อย
    - 1.1.2 ประสิทธิภาพมาก
  - 1.2 ประเภทของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้
    - 1.2.1 สถานศึกษาที่สอนในระดับประถมศึกษา
    - 1.2.2 สถานศึกษาที่สอนในระดับขยายโอกาสทางการศึกษา
    - 1.2.3 สถานศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ซึ่งมีขอบข่ายงาน 17 งาน คือ
  - 2.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ
  - 2.2 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
  - 2.3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 2.4 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
  - 2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 2.6 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
  - 2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 2.8 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
  - 2.9 การนิเทศการศึกษา
  - 2.10 การแนะแนว
  - 2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

- 2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานตามแนวทางของการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติมี 17 งาน ดังนี้

1. **การวางแผนงานด้านวิชาการ** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์หน้าที่สำคัญของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. **การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์กรอบสาระของหลักสูตรเพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรัก ความผูกพัน และมีความภูมิใจในท้องถิ่น นำมาทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับบริบท
3. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ การประเมินการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงการพัฒนา หลักสูตร
4. **การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดการ การศึกษาตามการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการการคิดวิเคราะห์ การปฏิบัติจริงและ ลดการท่องจำ
5. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้** หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศการเรียนการสอนและการพัฒนาครู
6. **การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน** หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผล

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และเผยแพร่ผลงานการวิจัย
8. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจ การจัดทำเอกสารเผยแพร่และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอน
9. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดการระบบนิเทศงานวิชาการ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ การพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
10. การแนะแนว หมายถึง การจัดระบบแนะแนว การดำเนินการแนะแนว การประเมินผล และการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวกับหน่วยงานอื่น ๆ
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กร การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ การวางแผนและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้มีความรู้ ทักษะ เทคนิค เพื่อพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมให้ชุมชนมีสื่อพร้อมในกิจกรรมทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจความต้องการ ศึกษาข้อมูล การจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ภารกิจการบริหารจัดการด้านวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง ศึกษาวิเคราะห์การตรวจพิจารณาหนังสือ แบบเรียนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายการศึกษา พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาคตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ การผลิตใช้สื่อ การจัดหา การพัฒนาสื่อและการประเมินผลการใช้สื่อ

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา 4 งาน คือ งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์น้อย ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาน้อย มีประสบการณ์มาก ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศึกษามาก ดังนี้ โดยเกณฑ์ค่าเฉลี่ย

1. น้อยกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 14 ปี
2. มากกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 14 ปีขึ้นไป

ประเภทของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับขยายโอกาสทางการศึกษา และสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ประเภทของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาที่สอนในระดับประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2
2. สถานศึกษาที่สอนในระดับขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3
3. สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4

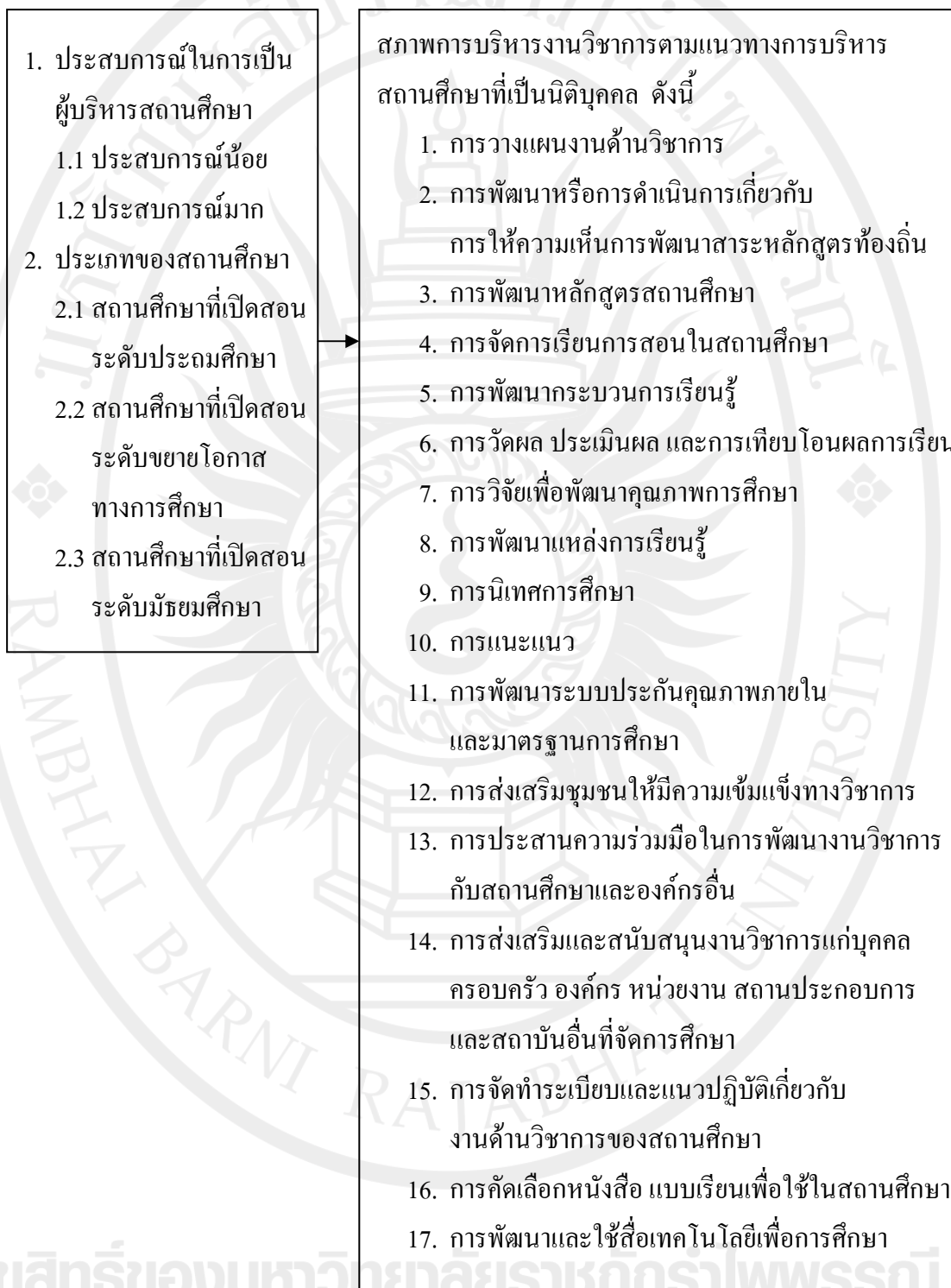
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาที่มีประเภทของสถานศึกษาต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
  - 1.1 ความหมายของนิติบุคคล
  - 1.2 ความหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
  - 1.3 ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
  - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
3. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
  - 3.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ
  - 3.2 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.4 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
  - 3.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 3.6 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 3.8 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
  - 3.9 การนิเทศการศึกษา
  - 3.10 การแนะแนว
  - 3.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
  - 3.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
  - 3.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
  - 3.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

- 3.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 3.16 การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 3.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

ความหมายของนิติบุคคล

ได้มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของนิติบุคคล ดังนี้

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2544 : 94) กล่าวว่า นิติบุคคลในกฎหมายมหาชน คือ นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยบทกฎหมาย ซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม และทบวงการเมืองอื่น ๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การของรัฐบาล ตลอดจนวัดในพระพุทธศาสนา นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน คือ นิติบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ส่วนเอกชนซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้ว บริษัทจำกัด สมาคม มูลนิธิ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 7-8) ได้ให้ความหมายของนิติบุคคลไว้ว่า นิติบุคคลเป็นบุคคลที่กฎหมายสมมุติขึ้น เพื่อให้มีสิทธิและสามารถทำกิจการอันเป็นการก่อนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ภายในวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นิติบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลธรรมดาารวมกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งและเพื่อให้ดำเนินกิจการนั้น ๆ หรือในกรณีที่เป็นการร่วมทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง เช่น เพื่อการศึกษา ศาสนาเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของเอกชน และไม่มีการใช้อำนาจมหาชน

2. นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติกำหนด นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน เป็นกิจกรรมบริการสาธารณะและมีการใช้อำนาจมหาชน เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การมหาชนของรัฐ เทศบาล วัด เป็นต้น ดังนั้นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล จึงหมายถึง

โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถทำกิจการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นไว้เป็นการเฉพาะ

วิจิตร ศรีสอาน (2546 : 2) ให้ความหมายนิติบุคคลว่าหมายถึง องค์กรหรือคณะบุคคล ซึ่งกฎหมายสมมุติให้เป็นบุคคล เพื่อให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกำหนดไว้ในกฎหมาย

สมเดช สีแสง (2546 : 100) ได้ให้ความหมายของนิติบุคคลว่า นิติบุคคลเป็นคณะบุคคล ที่รวมตัวกันแล้วตั้งสมมติขึ้น โดยอาศัยอำนาจทางกฎหมายให้สภาพเป็นบุคคลเพียงหนึ่งเดียว เหมือนบุคคลคนหนึ่ง โดยอาศัยผู้แทนในการปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจการให้มีสิทธิหน้าที่ และสามารถทำกิจการอันเป็นการก่อนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ ภายในวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า นิติบุคคลเป็นคณะบุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายและสามารถทำนิติกรรมกับบุคคลอื่นได้ ภายในวัตถุประสงค์ที่มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นไว้เป็นการเฉพาะ

ความหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับสถานภาพ เป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น นิติบุคคลไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 8) ได้ให้ความหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น นิติบุคคลพอสรุปได้ว่า หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รองรับสถานะ ความเป็นนิติบุคคลให้สามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 15-20) กล่าวว่า สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีสภาพเป็นส่วนราชการ บุคลากรเป็นข้าราชการและลูกจ้าง การดำเนินงานยังต้องถือปฏิบัติตามระเบียบราชการ และ กฎหมายยังไม่ได้กำหนดรายละเอียดไว้มากนัก อย่างไรก็ตามความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา มีผลในเชิงสังคมจิตวิทยาสูง คือ ทำให้สังคมเกิดความรู้สึกว่าสถานศึกษาได้รับความสำคัญมากขึ้น

สามารถทำนิติกรรมสัญญา มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน จดทะเบียนทรัพย์สิน รับบริจาค ดำเนินคดีทางศาลได้เองในฐานะนิติบุคคล ซึ่งทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคล ให้โรงเรียนสามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาเป็นการเฉพาะ

ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา

สงขลา วิชัยขัทคะ (2546 : 8) กล่าวว่า การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และให้อำนาจอิสระในการบริหาร ทั้งด้านการเงิน การคลัง การบริหารบุคคล และการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ

สุรพล นิติไกรพจน์ (2546 : 8) ได้กล่าวถึงความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาไว้ว่า ถ้าสถานศึกษานั้นจะเป็นอิสระอยู่แล้ว อยู่ ๆ มาเติมให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้น จะทำให้สถานศึกษาต้องเปลี่ยนอะไรบ้างหรือไม่ คำตอบ คือ เปลี่ยนบ้างเหมือนกัน หลักการเดิมในเรื่องความเป็นอิสระไม่เปลี่ยน แต่มีบางประเด็นที่อาจเปลี่ยนไป คือ อำนาจในการจัดการทรัพย์สินที่ได้มาจากการบริจาค ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 59 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจริง ๆ แล้วมาตรานี้เขียนเพื่อไว้สำหรับสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมาย ว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น สามารถบริหารจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค ดูแลจัดการผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ ค่าปรับที่ได้จากสัญญาเช่า จัดจ้าง หรือค่าปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาต่าง ๆ ให้ตกเป็นรายได้ของสถานศึกษานั้น ๆ

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 15) ได้กล่าวถึงความเป็นนิติบุคคลพอสรุปได้ว่า ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลยังคงมีสภาพเป็นส่วนราชการ บุคลากรเป็นข้าราชการและลูกจ้าง และการดำเนินงานยังต้องถือปฏิบัติตามระเบียบราชการและกฎหมายเหมือนเดิม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 11) ได้กล่าวถึงความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาว่า นอกจากจะต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ยังมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ

กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เนื่องจากโรงเรียนยังเป็นส่วนราชการอยู่ ในการบริหารทั้งด้านการเงิน การคลัง การบริหารบุคคล และการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน จึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผลตามแผน และการบริหารที่ดี คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ผูกขาดที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 51) กล่าวว่า งานวิชาการ หมายถึง งานด้านการเรียนการสอนทั้งหมด นับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ซึ่งในปัจจุบันอาจเรียกใหม่ว่าเป็นงานด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

รุจิรี ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545 : 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 2) กล่าวว่า ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2547 : 2) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียน หรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะงานวิชาการ จึงเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างภายในสถานศึกษา การเรียนการสอนของผู้เรียนที่เกี่ยวกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัย เพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 34) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ

จากการศึกษาของ สมิษฐ์ และคนอื่น ๆ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546 : 12 ; อ้างอิงจาก Smith and Others, 1961. **The Educational Encyclopedia**. P.87.) ในด้านการใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานใดเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า

1. การบริหารงานวิชาการ	คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารบุคลากร	คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา	คิดเป็นร้อยละ 20
4. การบริหารการเงิน	คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารอาคารสถานที่	คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน	คิดเป็นร้อยละ 5

7. การบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

จากงานทั้ง 7 งานดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้บริหารได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และกำหนดสัดส่วนไว้มากที่สุดเมื่อเทียบกับงานอื่น ๆ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 3-4) มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญมากที่สุด และมีลักษณะงาน ดังนี้

1. เป็นสาระสำคัญของการศึกษาที่สถานศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และภารกิจต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นงานที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร งานวิชาการต้องเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเกิดกับผู้เรียนหรือนักศึกษา
3. เน้นงานบริการทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถานศึกษามีหน้าที่จัดบริการให้แก่ผู้เรียนมุ่งให้ได้รับความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมโดยรวม
4. เป็นการแสดงถึงองค์ความรู้แห่งวิชาชีพ งานวิชาการในศาสตร์สาขาใดก็ตามจะต้องแสดงลักษณะเฉพาะในองค์ความรู้ออกมาให้ชัดเจน หน่วยงาน หรือสถานศึกษาแต่ละระดับจะต้องจัดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามศักยภาพ และองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้มากที่สุด
5. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา งานวิชาการช่วยสร้างความรู้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การศึกษาค้นคว้า การวิจัยและพัฒนาให้เน้นการพัฒนาการศึกษา

ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นงานหลัก และมีความสำคัญอย่างยิ่งที่เป็นตัวกำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานหรือสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความสับสน

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 36) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไว้ 6 งาน สรุปได้ดังนี้

1. เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
2. เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน ให้ตอบสนองหลักสูตรและเสริมสร้างหลักสูตรให้เป็นผลสมบูรณ์ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตามจุดหมายของหลักสูตร

4. เรื่องสื่อการเรียนการสอน และกิจการห้องสมุด เพื่อการส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยตรง เพื่อเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร กับเรื่องห้องสมุดและการเสริมความทันสมัยทางวิชาการแก่ครูโดยตรง

5. เรื่องการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตร กับการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน

6. เรื่องการนิเทศการศึกษาและเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ สำหรับครูและบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9) ได้ให้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลทางวิชาการของสถานศึกษา

รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 59-60) มีความเห็นว่า งานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ควรประกอบด้วย

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย
  - 1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และการจัดระบบ
  - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 1.3 สื่อการเรียนรู้
  - 1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 3-4) กล่าวว่า งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ขอบข่ายของงานวิชาการจะประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องการสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวัน หรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.3 การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิชาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคมธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือ และกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็น แหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อให้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและ วิเคราะห์ผลการเรียน

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น พบว่า ขอบข่าย การบริหารงานวิชาการทั้งหมด มีความสอดคล้องกันในงานแต่ละด้าน การบริหารงานวิชาการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเข้าใจขอบข่าย ของการบริหารงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 9-34) ได้กำหนด ขอบข่ายและภาระงานให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน งานด้านวิชาการ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสาน ความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่างานวิชาการเป็นภาระงานที่สำคัญของการจัดการศึกษา และมีขอบข่ายกว้างขวาง ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการเป็นอย่างมาก จึงจะทำให้การจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้บริหารงานวิชาการตามขอบข่าย และภาระงานการบริหารวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

สรุปได้ว่า การพัฒนางานวิชาการเป็นการดำเนินงานทางวิชาการ หรือกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การปรับตัวตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยพัฒนางานวิชาการ 17 ด้าน ดังต่อไปนี้

การวางแผนงานด้านวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 9) กล่าวว่า การวางแผนด้านวิชาการ ได้จัดให้ดำเนินการดังนี้

1. วางแผนงานด้านวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูล และกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การวางแผนงานด้านวิชาการเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความสำคัญการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 9-12) กล่าวว่า การศึกษาวิเคราะห์ กรอบสาระของหลักสูตรท้องถิ่น ได้จัดให้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษา หรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ
3. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูล จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัด ประสิทธิภาพและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

สรุปได้ว่า การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการศึกษาวิเคราะห์กรอบสาระของหลักสูตร เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง นำมาทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบท

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้
กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ
2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิต และปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่น โดยตรง
3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นรายปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเป็นรายภาคในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 112-122) กล่าวว่า วิชาการศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ที่จะพัฒนาประเทศให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษาของชาติถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลาง ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรที่ดียังเป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จะจัดและบริหารหลักสูตรอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้างที่จะทำให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หลักสูตรได้บอกไว้ว่า ควรจะจัดประสบการณ์อะไร จะสอนอย่างไร ทำไม่จึงต้องสอนวิธีนั้น การเรียนจะได้ผลอย่างไร รวมทั้งจะประเมินผลและวัดผลด้วย
3. นักเรียน นักเรียนควรเรียนอะไร และความคาดหวังผลจากการเรียนมีอะไรบ้าง
4. สถานประกอบการและสังคม มีความประสงค์ที่จะได้ผู้สำเร็จการศึกษาในคุณลักษณะใด ผลผลิตคือ ผู้สำเร็จการศึกษาควรมีคุณภาพอย่างไรที่สังคมต้องการ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สารสนเทศ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น นำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ
เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยการบูรณาการเนื้อหาสาระ
ทั้งในกลุ่มเดียวกันและต่างกลุ่มสาระตามความเหมาะสม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมี
การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัย
อยู่เสมอ

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 13-14) กล่าวว่า การจัดการเรียน
การสอนในสถานศึกษาได้จัดให้ดำเนินการดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา
2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้
โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพ
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส
และมีความสามารถพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัด
การศึกษาตามการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการ การคิดวิเคราะห์ การปฏิบัติจริงและ
ลดการท่องจำ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

กรมสามัญศึกษา (2543 : 9) กล่าวว่า ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คุณลักษณะ
ของนักเรียนควรจะได้รับพัฒนา ทั้งด้านการพัฒนาคน การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม
ควบคู่กันไป ฉะนั้นทักษะจึงจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
จึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะได้ศึกษาและนำไปใช้ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมแห่งการพัฒนาวิชาชีพต่อไป
สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน การนำเข้าสู่บทเรียนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อครูผู้สอนสามารถนำผู้เรียนเข้าสู่บทเรียนได้อย่างเหมาะสม หากเป็นการชมภาพยนตร์ การนำเข้าสู่บทเรียนเปรียบเสมือนไตเติ้ล ซึ่งครูผู้สอนต้องอาศัยเทคนิค ชื่นเชิง และความรู้ด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับเจตคติที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของบุคคล

2. ทักษะการสั่งงาน หรือมอบหมายงาน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น การปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือกลุ่มของนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น ฉะนั้นทักษะการสั่งงานหรือมอบหมายงานจึงมีความจำเป็นสำหรับครู เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจในจุดมุ่งหมายและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจิตวิทยาที่เกี่ยวกับเรื่องการจำและการลืม การสื่อความหมายทางวาจาและการทบทวนความเข้าใจ

3. ทักษะการสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นวิธีที่ครูพยายามสร้างสถานการณ์หรือบรรยากาศของเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมือนจริง เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าได้อยู่ในสถานการณ์จริง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวต่อการทำกิจกรรมให้มากขึ้น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความหมาย แรงจูงใจและการสร้างแรงจูงใจ

4. ทักษะการสรุปบทเรียน เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทเรียน เพื่อให้รู้ว่าคุณนักเรียนกำลังเรียนอะไร และนำความรู้ใหม่นี้ไปสัมพันธ์กับความรู้เดิมได้อย่างไร ซึ่งการสรุปบทเรียนนั้นครูอาจจะเป็นผู้สรุปก็ได้ โดยใช้หลายรูปแบบ เช่น การใช้คำถาม การใช้อุปกรณ์ การทดลอง การสังเกต การใช้บทประพันธ์ความคิดเห็นร่วมกันของนักเรียน เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี และคนอื่น ๆ (2543 : 4) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรจะได้ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถที่จะต้องอาศัยหลักการ การวางแผนการสอน การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ส่วนวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นมีหลายวิธี ส่วนการที่จะใช้วิธีการสอนใด ๆ ไปใช้ จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา ธรรมชาติของกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่า ไม่มีวิธีสอนใดที่ยอดเยี่ยม เลิศเลอที่สุด “นักมวยไม่มีกระบวนท่า ลีลาการชกใดที่แน่นอนตายตัวในชัยชนะหรือน็อกคู่ต่อสู้ การเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางก็เช่นเดียวกัน คงไม่มียุทธวิธีการสอนใดที่ประสบชัยชนะไปในทุกเรื่อง ทุกคน และทุกเวลาได้ จะต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสถานการณ์อยู่เสมอ”

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543 : 5) กล่าวว่า แนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างผูกพัน จนกระทั่งเกิดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญ

ในการเรียนรู้ หากผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการเรียน แม้จะให้ความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ซึ่งจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่พบอยู่เสมอ ๆ คือ หากผู้เรียนต้องนั่งนาน ๆ ไม่ช้าผู้เรียนอาจหลับหรือคิดไปเรื่องอื่น ๆ ได้ การเคลื่อนไหวทางกายมีส่วนช่วยให้ประสาทการรับรู้ตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย และระดับความสนใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือพูดง่าย ๆ คือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำทลายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนเกิดการจดจ่อในความคิด สนุกที่จะคิด ซึ่งกิจกรรมที่จะมีลักษณะดังกล่าวได้จะต้องมีเรื่องให้ผู้เรียนคิด โดยเรื่องนั้นจะต้องไม่ง่ายหรือไม่ยากจนเกินไปสำหรับผู้เรียน ดังนั้นครูจึงต้องหาประเด็นในการคิดที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด หรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มนุษย์โดยทั่วไปจะต้องเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรูที่ดี จึงควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 10-11) กล่าวว่า การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การรวบรวม วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ โดยยึดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การกำหนด การเตรียมการณ์และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การกำหนดวิธีประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนการสอน หรือรายวิชา ให้ประเมินตามสภาพจริง
4. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เสนอแต่ละคน ในแต่ละช่วงชั้นซึ่งมีลักษณะการบูรณาการแล้ว
5. ควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้

6. ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสอนโดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร
 ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 91) กล่าวว่า การสอนเป็นภาระหน้าที่หลักของครู
 ไม่ว่าจะเป็นการสอนในระดับใด นอกจากนี้ครูเองยังเป็นบุชนิยบุคคลที่มีจรรยาบรรณ และวินัย
 กำกับอยู่ด้วย ในด้านการสอนนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงมักเรียกรวมกันว่า
 การเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน นอกจากจะเป็นการให้วิชาความรู้ และยังเป็น
 การฝึกประสบการณ์ให้กับผู้เรียนด้วย ขั้นตอนในการสอนมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการสอน
 2) ระหว่างสอน และ 3) ประเมินผล ทฤษฎีการสอนจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนได้ดีขึ้น
 วิธีสอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีจะมีข้อดีและข้อจำกัด การเลือกวิธีการสอนของครูควรใช้หลาย ๆ วิธี
 ผสมผสานกัน โดยมีหลักในการเลือกโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา ความถนัด
 ของผู้สอน ความเหมาะสมของผู้เรียน ตลอดจนเวลา จำนวนผู้เรียน และสื่อการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 177-179) กล่าวว่าไว้ว่า แนวทาง
 การจัดการเรียนการสอนตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน
 มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา
 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องผสมผสานความรู้ต่าง ๆ
 มุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม
 ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านความรู้ ผู้สอนต้องวิเคราะห์ภารกิจว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไร ต้องกำหนด
 วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยครูให้ความรัก
 เมตตาต่อศิษย์ จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนการสอน กล้าคิด กล้าทำ
 ในสิ่งที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
 ควรเป็นการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาจากหลาย ๆ วิชา
4. การบูรณาการตามความเหมาะสม การเรียนการสอนสามารถเกิดได้ในทุกที่ทุกโอกาส
 ทั้งการเรียนการสอนในห้องเรียน สภาพแวดล้อม และในธรรมชาติ ผู้เรียนต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือ
 ในการแสวงหาความรู้ และบูรณาการไปสู่ชีวิตจริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา
 กระบวนการเรียนการสอน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอน ตามสาระและหน่วยการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการผลิต การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้นเป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาจากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิเทศติดตามและส่งเสริมการพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ

การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ได้ศึกษาเอกสารดังต่อไปนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 13) กล่าวว่า การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนการสอนรายวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และเตรียมการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการที่เป็นระบบ
3. การควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียน ตามวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ บันทึกผลการสอน สังเกต รวบรวมผลงานนักเรียน
4. การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง กรม หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด
5. นำผลการประเมิน ไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

6. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนการสอน ทั้งรายงานผู้ปกครอง และรายงานผลของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 15-22) กล่าวไว้ว่า การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละวิชา ให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนการสอน และหน่วยการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมิน ตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 189) กล่าวไว้ว่า การวัดผลและ ประเมินผลมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับ ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
2. เป็นเครื่องมือผลักดัน หรือกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
3. เป็นเครื่องนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน
4. เสริมประสิทธิภาพการจัดการทั้งระบบ เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดยุทธศาสตร์

ต่อไป

การวัดและประเมิน แบ่งออกเป็น ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินเนื้อหา สาระ ความรู้ ทักษะรายวิชา หลักสูตร

ส่วนที่ 2 การประเมินพัฒนาการ และประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การวัดและประเมินผล แบ่งได้ดังนี้

1. วัดและประเมินก่อนเรียน
2. วัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน
3. วัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียน

เครื่องมือและวิธีการประเมินมีหลายรูปแบบ เลือกใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนการสอนกับผู้เรียนควรใช้หลาย ๆ วิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบวัดเจตคติ แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

วิธีการประเมินควรสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา คือ การประเมินตามสภาพจริง ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย เช่น

1. งานที่นำมาประเมินควรเป็นงานที่มีความหมาย (Meaningful Taste) สอดคล้องกับชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของชีวิต
  2. ใช้วิธีที่หลากหลายและรอบด้าน ทั้งความรู้และลักษณะนิสัย เน้นการปฏิบัติ (Performance) มากกว่าความรู้ (Knowledge)
  3. ควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนการสอนและพัฒนางานได้ผลที่มีคุณภาพ
  4. เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดระดับสูง ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นขั้นตอน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมก่อนลงมือทำ
  5. ประเมินเน้นปฏิสัมพันธ์ทางบวก จัดบรรยากาศไม่เครียดและเบื่อก่อนแก่ผู้เรียน
  6. กำหนดผลงานและมาตรฐานงานให้ชัดเจน
  7. เน้นให้ผู้เรียนได้คิด ไคร่ครวญ สะท้อนความรู้สึกลึกตนเองอย่างมีเหตุมีผล
  8. เน้นการกำหนดปัญหาที่สามารถถ่ายโยงไปสู่ชีวิตประจำวันของผู้เรียน
  9. ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง สามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ สามารถมองเห็นคุณลักษณะที่แท้จริง จุดแข็ง จุดอ่อนของผู้เรียน
  10. ควรเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะในเชิงบูรณาการความรู้
- สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนนั้น เป็นการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง มีการเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษา และสถานประกอบการอื่นตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ตลอดทั้งมีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และทันสมัยอยู่เสมอ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2545 : 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว

นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง และกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ประเวศ วะสี (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และคารณีย์ คำวจนัง. 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก ประเวศ วะสี. 2536. การศึกษาชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น : ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. หน้า 76.) กล่าวไว้ว่า การวิจัยเป็นการหาคำตอบ หรือเพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นปัญหาหรือสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเกิดประโยชน์แก่ตนเอง การวิจัยสำหรับการฝึกให้เด็กคิด คือ การทำโครงการในรูปแบบต่าง ๆ การวิจัยเป็นการหาปัญหาเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่ปัญหานั้น ๆ ให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น และการวิจัยที่มีความจำเป็นสำหรับครูผู้สอนที่สอนอยู่ในชั้นเรียนนั้น สิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวิจัยในชั้นเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 14-15) กล่าวไว้ว่า การวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน
2. การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องร่วมกันในสถานศึกษา
3. การควบคุม ดูแล และส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 177) กล่าวไว้ว่า ผลการประเมินผู้เรียน จะทำให้ครูได้ข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน และคิดหาวิธีการที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การนำการวิจัยมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาที่เรียกว่า “การวิจัยในชั้นเรียน”

ลักษณะของงานวิจัยในชั้นเรียน มีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการวิจัยเกิดจากการทำงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ผลจากการวิจัยเป็นสิ่งที่ครูสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอน
3. การวิจัยในชั้นเรียนดำเนินไปพร้อมกับการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 22-23) กล่าวไว้ว่า แนวทางในการปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา ครอบครัวยุคใหม่ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม และประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนเผยแพร่ผลงาน ผลการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุคใหม่ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 19-20) กล่าวว่า พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จะต้องจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจ เหมาะสม แก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และเป็นการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก : 12-13) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้ง แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ หอศิลป์ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดประชุมครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่น เพื่อชี้แจงความจำเป็น

2. ดำรวจข้อมูลทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น

- 2.1 ทรัพยากรบุคคลภายในสถานศึกษาและชุมชน ว่าใครถนัดหรือมีความสามารถ ในด้านใด จัดทำแฟ้มข้อมูลบุคคลแยกเป็นหมวดหมู่ ตามความรู้ความสามารถพร้อมรายละเอียด ติดต่อประสานงาน

2.2 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม โรงงานหัตถกรรม หัตถกรรมพื้นบ้านตามครัวเรือน เลือกลงสวนไร่นาในชุมชน จัดทำแฟ้มแยกเป็นหมวดหมู่ ตามลักษณะ แหล่งเรียนรู้

3. จัดประชุมทรัพยากรบุคคล เจ้าของกิจการแหล่งเรียนรู้ ชี้แจง วัตถุประสงค์และความจำเป็น
4. โรงเรียนและชุมชนจัดทำโครงการร่วมกัน
5. จัดทำเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งเครือข่ายบุคคลและเครือข่ายสถานศึกษา
6. ดำเนินกิจกรรมในแต่ละโครงการ จะต้องเป็นบรรยากาศแห่งพันธมิตร กัลยาณมิตร เริ่มต้นวางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน สรุปและประเมินผลร่วมกัน โดยยุทธศาสตร์ CLIP ร้อยเป็นองค์รวม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 243) กล่าวว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่อสถานศึกษา เพราะเป็นศูนย์รวมของหนังสือและสื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ ที่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนครู อาจารย์ ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาเป็นแหล่งความรู้และข่าวสาร ใช้เป็นที่ค้นคว้าและพักผ่อนหย่อนใจของผู้ใช้ห้องสมุด ห้องสมุดสามารถจัดบริการได้ ทั้งในด้านการยืมหนังสือ แนะนำการใช้ห้องสมุด แนะนำการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดนิทรรศการ หรือโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด การจัดและดำเนินการห้องสมุดควรพิจารณาถึงงานประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ควรมีการจัดระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่มีคุณค่าภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 23-24) กล่าวว่า iva การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. สำรวจการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เป็นการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชน เพื่อทำการพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา องค์กร ครอบครัว

และบุคคลในชุมชน เพื่อพัฒนาและใช้ร่วมกัน ตลอดทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 51-60) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม การสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เต็มตามวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 124-129) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการและครู อาจารย์ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงาน และใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

หลักการนิเทศภายใน

1. การปฏิบัติตามวิธีวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบ
2. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย
3. การปฏิบัติตามกระบวนการกลุ่ม
4. ปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ
5. ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนา สร้างสรรค์
6. ปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์

กระบวนการนิเทศภายใน

1. ขั้นเตรียมการนิเทศ
2. ขั้นวางแผนการนิเทศ
3. ขั้นปฏิบัติการตามแผนการนิเทศ
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ
5. ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 20-21) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาที่บุคลากรทุกคนเรียนรู้ร่วมกัน ให้คำปรึกษา

แนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู พัฒนางาน พัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานอย่างเป็นระบบ

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาบุคลากร
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างประชาสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

หลักการนิเทศการศึกษา

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานจะกระทำ โดยผ่านตัวกลาง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 13-14) กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัด ให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ซึ่งมีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกัน รับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ แต่ละคนเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน

2. กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายใน ควรเป็นวิธีการที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน

3. การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ

4. ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดยส่วนรวม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 275) กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นงาน ที่ช่วยพัฒนาครู อาจารย์ในด้านวิชาการ ในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ของสถานศึกษา ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในก็เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้ที่เข้าใจ ปัญหาการเรียนการสอนได้ดี รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน บุคลากรภายในสถานศึกษาที่สามารถนิเทศได้นอกจากผู้บริหารแล้ว อาจารย์ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญก็สามารถทำหน้าที่นิเทศได้ รวมทั้งการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก มาร่วมโครงการ เทคนิค วิธีการนิเทศนั้นสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย

จำนวนผู้รับการนิเทศ เวลา และทรัพยากรอื่น ในการจัดทำโครงการนิเทศนั้นควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินโครงการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 24-25) กล่าวว่า iva การนิเทศการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการจัดนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการจัดระบบและการดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนในรูปแบบมีความหลากหลาย มีการประเมินผลและการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการสร้างเครือข่ายในความร่วมมือในการนิเทศการศึกษาสถานศึกษาอื่น

การแนะแนว

การแนะแนว ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 126) กล่าวว่า iva การที่บุคคลเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่พึงได้รับจากการแนะแนว จะช่วยให้เกิดจิตสำนึก ความศรัทธาในการปฏิบัติงานแนะแนวด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้การปฏิบัติงานแนะแนวจะได้ผลนั้นทุกคนต้องมีส่วนร่วม โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีขอบข่ายของเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การมีเจตคติที่ดีต่อการแนะแนว
2. มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

ประเภทการบริการแนะแนว มี 3 ประเภท คือ

1. แนะแนวเรื่องการเรียน หรือการศึกษา
2. แนะแนวด้านอาชีพ
3. แนะแนวด้านชีวิตและสังคม

การบริการงานแนะแนว จัดเป็น 5 บริการ คือ

1. บริการสำรวจข้อมูล
2. บริการสนเทศ
3. บริการให้คำปรึกษา
4. บริการจัดวางตัวบุคคล
5. บริการติดตามและประเมินผล

การแนะแนวแบบมีส่วนร่วม

งานแนะแนวเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ฉะนั้นทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมเพื่อความราบรื่นในการทำงานและประสานความร่วมมือกัน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแนะแนวมีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหาร ตัดสินใจ สั่งการ ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้
  - 1.1 เป็นผู้ริเริ่ม สนับสนุน ส่งเสริมให้มีบริการแนะแนว
  - 1.2 เป็นผู้แก้ปัญหา และให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษา
  - 1.3 เป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นจิตใจให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน
  - 1.4 เป็นแกนกลางในการประสานงานกับทุกฝ่าย
2. ครูแนะแนว มีบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้
  - 2.1 เป็นผู้วางแผน และจัดทำโครงการแนะแนวเสนอผู้บริหาร
  - 2.2 เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน
  - 2.3 เป็นผู้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.4 เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีปัญหา
  - 2.5 เป็นผู้จัดทำแผนงาน และดำเนินการในการพัฒนาครู บุคลากรแนะแนว
3. ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น มีหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 3.1 การดูแลเด็กโดยทั่วไป
  - 3.2 ศึกษาหาข้อมูลเด็ก
  - 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
  - 3.4 การให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก้ปัญหา
  - 3.5 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
  - 3.6 การประเมินคุณภาพพัฒนาการเด็ก
4. ครูทั่วไป มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 4.1 ช่วยกันดูแลให้ความอบอุ่นแก่เด็ก

- 4.2 ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และให้คำปรึกษาแก่เด็ก
- 4.3 สอนหรืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
- 4.4 ช่วยจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน
5. ผู้ปกครอง ควรมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 5.1 ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และให้ความอบอุ่น
  - 5.2 เป็นแบบอย่างที่ดี
  - 5.3 ร่วมมือเป็นสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
6. ผู้นำชุมชน ควรมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 6.1 จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก
  - 6.2 ช่วยสอดส่องดูแลเด็กไม่ให้มีพฤติกรรมไม่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก : 5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่เน้นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม การดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญาดังกล่าวจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการแนะแนว ที่มุ่งเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะดำเนินชีวิต ภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาในช่วงวิกฤติวางแผนการศึกษาต่อ และพัฒนาตนสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคน โดยองค์รวมทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าสู่วิถีได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 26) กล่าวว่า การแนะแนว มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยการร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
3. ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ทักษะการบริหารจัดการแนะแนว

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้งานแนะแนวเป็นภารกิจ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
2. มีเจตคติ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สามารถบริหารการแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข
การบริหารจัดการแนะแนว

การกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ โครงสร้างการบริหารจัดการ และแนวปฏิบัติการบริหารจัดการแนะแนวที่ชัดเจน จะช่วยสถานศึกษามีทิศทางในการบริหารจัดการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีและนำไปปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า การแนะแนวเป็นการจัดระบบ และการดำเนินการแนะแนวทางวิชาการและอาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากความร่วมมือของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการติดตาม ประเมินผลการแนะแนวกับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ศึกษาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2542 : 151-152) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่ต้องการหลักและกระบวนการดังกล่าว เป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพดี

ในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ ก็มีการใช้กระบวนการนี้ในการบริหารเพื่อพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการอยู่ตลอดเวลา ทำให้เป็นที่พอใจของลูกค้าสามารถขายสินค้าได้ และมีกำไร

สำหรับการศึกษานั้นไม่เหมือนธุรกิจ เพราะการศึกษาไม่ได้หวังผลกำไรเป็นตัวเงิน แต่ผลที่ได้เป็นคุณภาพในด้านต่าง ๆ ของคน อย่างไรก็ตามกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ทางการศึกษา ก็สามารถนำแนวคิดและกระบวนการข้างต้นมาใช้ได้ โดยปรับให้เหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคน

การที่สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพนั้นก็เปรียบเหมือนกับการสร้างบ้าน โดยคนในบ้านจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการสร้างบ้านเพื่อประโยชน์อะไร แล้วจึงออกแบบแปลนให้เหมาะสม ต่อจากนั้นจึงลงมือวางรากฐานและดำเนินการก่อสร้างตามแบบแปลน ในระหว่างการก่อสร้างก็ต้องตรวจสอบว่าตรงกับแบบแปลนหรือไม่ มีความมั่นคงเพียงใด ระบบน้ำไฟเป็นอย่างไร ถ้าพบสิ่งใดที่บกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขในทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้บ้านที่ก่อสร้างขึ้นมา มีความแข็งแรง สวยงาม มั่นคง ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ

กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาก็เหมือนกับการสร้างบ้าน เพียงแต่การสร้างบ้านนั้นต้องใช้สถาปนิก ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาดำเนินการ และเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็เสร็จเลยไม่ต้องทำต่อ แต่กระบวนการสร้างคนนั้นผู้ที่เป็นสถาปนิก คือ ครู และผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลภายใน จะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดี และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หยุด ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร และถ้าให้เด็กมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะต้องช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผน (Plan) ว่า จะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น อยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้ จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกว่าเป็นงานปกติ เป็นการมองตนเองและการประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่มั่นคงเป็นจริง พร้อมเสนอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 124) กล่าวว่าไว้ว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1. การจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การประเมินคุณภาพการศึกษา
6. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
7. การผูกงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 9-10) กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และส่งผลโดยอ้อมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความก้าวหน้าในอาชีพ การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย

1. การประกันคุณภาพภายในมี 5 ขั้นตอน ดังนี้
  - 1.1 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
  - 1.2 กำหนดแผนกลยุทธ์ และจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา
  - 1.3 การบริหารและควบคุมคุณภาพการศึกษา
  - 1.4 การประเมิน และตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
  - 1.5 การปรับปรุงคุณภาพภายในตามผลการประเมิน และติดตามตรวจสอบคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายนอก มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ทำหน้าที่ประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

- 2.1 ศึกษามาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ
- 2.2 กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด
- 2.3 สร้างความเข้าใจที่เกี่ยวข้องทราบ
- 2.4 สนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษา
- 2.5 วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน
- 2.6 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 7) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินการกิจกรรมตามภาระปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ ทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 27-29) กล่าวว่า iva การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุ ตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผน และติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาในการ ประเมินสถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เป็นการจั ดระบบโครงสร้างองค์กร เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด เพื่อรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ การติดตาม ตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและ

สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนา
 อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้
 สุวัฒน์ มุทฺธเมธา (2542 : 8) กล่าวว่า ความสำคัญของชุมชนมีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนมีความสำคัญในการกำหนดปรัชญา และจุดมุ่งหมายของโรงเรียน เพื่อเป็น
 แนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
  2. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่จะพัฒนาคนอันเป็นส่วนสำคัญของชุมชน
  3. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้อง
 กับการดำรงชีวิต และความต้องการของชุมชน
  4. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงกระแสชีวิต และความเป็นอยู่
 ของชุมชน
  5. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในฐานะที่ชุมชนเป็นแหล่งปฏิบัติต่อชีวิตของนักเรียน
  6. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่จะพัฒนาปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและ
 ภายนอกโรงเรียน
  7. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่จะช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ
  8. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่จะใช้แหล่งทรัพยากรให้เกิดประโยชน์
  9. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในฐานะที่ชุมชนเป็นที่ตั้งของหน่วยงาน องค์กรและ
 สถาบันอื่น ๆ
  10. ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียน ในการควบคุมและสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 29) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้
 ทางวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะ
 วิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน
 และท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นการสำรวจความต้องการ
 ของการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน โดยการให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ตลอดจน

ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

อัญชลี ชรรมะวิสิกุล (2540 : 19) กล่าวว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น มีความสำคัญในบทบาทของการจัดการศึกษา เพราะเข้าใจพื้นที่ เข้าใจถึงวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ ทรัพยากร รู้ถึงความต้องการและแก้ปัญหาของชาวบ้านในพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 23-31) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา โดยการจัดการประชุมครู ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนา
2. การรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล จัดการประชุม อบรม และสัมมนาผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขอความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
3. การจัดทำแผนและโครงการ นำข้อมูลจากการศึกษา การสำรวจมารวบรวมเป็นระบบ แล้วดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผน โครงการ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยใช้กระบวนการทางการศึกษาและพัฒนาชุมชน
4. วิธีดำเนินการ การกำหนดระยะเวลา วิธีปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคือชุมชนประสบ โดยการให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 30) กล่าวว่า ไว้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ทั้งสถานศึกษาที่เป็นของรัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา และการสร้างเครือข่ายของความร่วมมือ ในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา งานวิชาการ

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 29-57) กล่าวว่า แนวโน้มการมีปัจเจกบุคคล ที่มีเสรีภาพในการเรียนรู้มากขึ้น ที่ทำให้รูปแบบการศึกษามีทางเลือก เช่น การจัดการศึกษา โดยครอบครัว (Home School) แพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ตามพัฒนาการของสังคมทั่วไป ที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูงขึ้น และบุคคลได้รับการปกป้องสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างดียิ่งขึ้น ในด้านการศึกษา นั้นจัดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานหนึ่ง ที่บุคคลพึงมีสิทธิ ได้รับและมีเสรีภาพในการแสวงหา โดยเฉพาะในเรื่องการแสวงหาเนื้อที่ซึ่งถึงกระบวนทัศน์ร่วมสมัย ที่เน้นไปในแนวทางของการให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้บุตรหลาน สมดังคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (United Nation Universal Declaration of Human Right) ที่ได้ประกาศว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา โดยที่ การศึกษาพึงถูกจัดให้เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์สูงสุด ทั้งนี้ผู้ปกครอง พึงมีสิทธิในเบื้องต้นที่จะเลือกรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมแก่บุตรหลานของตน”

ความมุ่งมั่น และเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่จะชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) เพราะหลักสูตรจะมีลักษณะที่อ่อนตัว และเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของวิถีชีวิตในครอบครัวในแต่ละวัน ไม่ได้เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไข หรือตารางเวลาที่ตายตัวนัก กำหนดเป็นช่วงกว้าง ๆ ในช่วงหนึ่งวัน จะกำหนดให้เป็นเวลา ของครอบครัวแทรกอยู่เสมอ

การจัดหลักสูตรการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) มีแนวทางสำคัญ ดังนี้

1. หลักสูตร ขอบเขต เนื้อหา หลักสูตรแต่ละระดับอิงตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรของรัฐ โดยเฉพาะคณะครู และผู้ปกครองแต่ละครอบครัว จะนำกรอบหลักสูตรดังกล่าวมาพัฒนา เป็นแผนการศึกษารายบุคคล (Personal Education Plan = PEP) เพื่อให้เหมาะกับการจัดการศึกษา โดยครอบครัว (Home School) เป็นรายบุคคล

2. ทรัพยากรการเรียน คณะครูและผู้ปกครองจะทำการคิดทรัพยากรการเรียน ประกอบหลักสูตรร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาที่ช่วยกันทำขึ้น โดยเน้นความหลากหลาย ของทรัพยากรการเรียนจากแหล่งต่าง ๆ

3. การวัดผล ทางโรงเรียนเน้นการวัดผลที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเจริญเติบโตของเด็ก ลักษณะการวัดผลจึงใช้รูปแบบของแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ที่จะสะท้อนพัฒนาการ และการเจริญเติบโตของเด็กได้ดีกว่าวิธีการวัดผลแบบอื่น ๆ

นอกจากการสอนวัดความรู้พื้นฐานเทียบมาตรฐานทั่ว ๆ ไป อันเป็นการวัดแบบพิพาทษา คือ ตัดสินว่าเด็กคนไหน รู้หรือไม่รู้ และรู้แค่ไหน ยังเน้นหนักการวัดเชิงพัฒนา ที่มุ่งวินิจฉัย พัฒนาการ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมของเด็ก แต่ละคน โดยมุ่งเข้าถึงชีวิตจิตใจ โดยใช้วิธีประเมินผลเอง เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก ไปในตัว

ในที่สุดสิ่งที่สังคมจะได้เห็นคือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อร่วมกัน สร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ดี และมีคุณค่าสำหรับเด็กทุกคน โดยรัฐต้องเข้ามากำกับ วางหลักเกณฑ์ ที่เหมาะสมกับพ่อแม่ ให้การสนับสนุน ตลอดทั้งให้การตรวจสอบ โดยจัดระบบนิเทศ และการสอบ วัดมาตรฐานความรู้ต่าง ๆ ของเด็ก

นโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ตามนัยของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย ดังนี้

1. ประชุมทุกฝ่าย กำกับ สนับสนุน ตรวจสอบให้ชัดเจน ปฏิบัติได้และเป็นธรรม
2. ส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายพ่อแม่ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร พ่อแม่สู่พ่อแม่ และพ่อแม่สู่รัฐให้มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนากลไกและประสาน บ้าน โรงเรียน ในรูปสมาคมผู้ปกครองและครู ที่มีบทบาท ในทางสร้างสรรค์การเรียนการสอนมากขึ้นกว่าเดิม ที่เน้นแต่บทบาทของการให้เหตุผลมากกว่าให้ปัญญา แก่โรงเรียน
4. ส่งเสริมและพัฒนา สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน ด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรการเหล่านี้ หน่วยงานการศึกษาของรัฐต้องไปดำเนินการ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยครอบครัว (Home School) ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ และในขณะเดียวกันก็เป็นการ ส่งเสริมการเรียนการสอนของคนในสังคมที่พึงเป็นผู้เรียน โดยเสรี (Independent Learner) มากยิ่งขึ้น เพื่อการแข่งขัน การร่วมมือ และการดำรงอยู่ในสังคมโลกาภิวัตน์ได้อย่างผาสุกและมั่นคง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 31) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นการสำรวจและการศึกษาข้อมูลของการจัดการศึกษาความต้องการในการขอรับการสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การสอน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 31) กล่าวไว้ว่า การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษา และวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน
2. จัดทำร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
3. ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง
4. นำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
5. ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 32) กล่าวไว้ว่า การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ และคัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 115) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนการสอนทุกรูปแบบ รวมทั้งเครือข่ายการเรียนการสอน เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนศึกษาค้นคว้า จัดทำ และพัฒนาได้เอง อีกทั้งสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา ลักษณะสื่อที่ใช้ควรมีความหลากหลาย ซึ่งช่วยสำหรับการเรียนการสอน และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 244) กล่าวไว้ว่า งานสื่อการสอนในสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สื่อการสอนในปัจจุบันมีมากมายหลายประเภท จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา

สื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภททัศนูปกรณ์ (Audio Visual Aids) หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์หรือวิธีการที่ครูอาจารย์เลือกมา และวางแผนใช้รวมเข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามระดับชั้น สติปัญญา และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 33) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็น ในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียน การสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนางานทางด้านวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่น
5. ประเมินผลการพัฒนาโดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการศึกษา วิเคราะห์การใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แอกที (Agthe. 1980 : 12) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า งานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญ การนิเทศการศึกษามากยิ่งขึ้น และมีความคิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการ ใช้หลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

วิลเลียม (Williams. Online. 1994) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการนิเทศภายใน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน ในเมืองขนาดใหญ่ รัฐแคลิฟอร์เนียพบว่า ผู้บริหาร และครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยสังเกตการสอนและเยี่ยมชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหาร มีความเห็นว่าได้สังเกตการสอนและเยี่ยมชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ

วิลเลียมส์ (Williams. 1999 : 27) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานในหน้าที่ของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากใช้เวลาในการประเมินผล การสอนและการปรับปรุงการสอนน้อยเกินไป ครูใหญ่ส่วนมากมักจะให้หัวหน้าสาขาวิชา และ

เชื่อตามรายงานที่หัวหน้าสายวิชาเสนอมา การเยี่ยมห้องเรียนของครูใหญ่มีจำกัดและใช้เวลาน้อย ส่วนมากจะแนะนำมากกว่าจะใช้วิธีการอบรมครู และนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

วาตามูรา (Watamura. Online. 2000) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการอภิปรายสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยืนยันว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการวิจัยด้านสติปัญญาของผู้เรียน และสรุปว่านักเรียนสามารถเพิ่มพูนความคิดในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น เมื่อใช้รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนที่ถูกสอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะจะได้ความรู้ที่แยกเป็นส่วน ๆ นักเรียนไม่สามารถบูรณาการเป็นองค์ความรู้และรักษาความรู้นั้นได้ จากการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับชั้นเรียนที่สอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ พบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ชั้นเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของงานด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการ และข้อควรปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กิตติรัตน์ กัดแก้ว (2541 : 9) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง วัตถุประสงค์งานวิจัย คือ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ และแก้ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากลาง ปีการศึกษา 2535 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่างานการเรียนการสอนเป็นงานที่ปฏิบัติมากที่สุด และงานที่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่ งานห้องสมุด งานประชุม อบรมทางวิชาการ งานวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานทางวิชาการ งานส่งเสริมการสอน งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานนิเทศการศึกษา แต่สำหรับครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้ง 9 ด้านดังที่กล่าวมาแล้ว

สำหรับปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ขาดแคลนหนังสือสำหรับค้นคว้าและวัสดุครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุด ครูผู้สอนไม่เข้าใจหลักสูตร ขาดแคลนวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่ค่อยใช้สื่อประกอบการสอน ขาดบรรณารักษ์ที่มีความสามารถ และการจัดประชุมอบรมทางวิชาการมีการจัดน้อยมาก

วิรัช สุเมธาพันธุ์ (2542 : 191-201) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและวิธีสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดหาอาคารสถานที่และบริเวณเพื่อเสริมสร้างวิชาการ การใช้สื่อการเรียนการสอนและการใช้ห้องสมุด ส่วนบทบาทที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร และครู อาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดหาอาคารสถานที่และบริเวณเพื่อเสริมสร้างงานวิชาการ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์ มีความแตกต่างกันมาก สำหรับบทบาทที่พึงประสงค์ ไม่มีความแตกต่างกัน

ละเอียด กันทรিকা (2542 : 17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ สายวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 172 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนสายอาชีพกลุ่มละ 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการสายอาชีพช่างอุตสาหกรรม 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยส่วนรวมผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีปัญหาการบริหารงานวิชาการสายอาชีพช่างอุตสาหกรรม ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนมาก ด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาปานกลาง ส่วนด้านบุคลากรมีปัญหาน้อย
2. ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความเห็นว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการด้านบุคลากรและด้านการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูผู้สอนเห็นว่าปัญหามากกว่าความเห็นของผู้ช่วยบริหารโรงเรียน
3. ปัญหาสำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดกลาง เกิดจากความไม่เพียงพอของบุคลากร และความไม่มีประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยของการบริหารงาน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นเสนอไว้สำหรับความไม่เพียงพอของบุคลากร คือ การอบรมครู การพัฒนาครู ให้คำแนะนำและการติดตามนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการแก้ปัญหาคือความไม่มีประสิทธิภาพ

ในการใช้ปัจจัยของการบริหารงาน คือ การจัดประชุมปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และทำแผนการทำงานและโครงการอย่างต่อเนื่อง

จิราวรรณ มาดี (2542 : 43) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา

1. การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน
2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการครบทั้ง 8 ด้าน ตามลำดับคือ การวางแผนงานทางวิชาการ ใช้วิธีประชุมบุคลากร เพื่อจัดทำแผนงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้บริหารร่วมกับคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรเข้าร่วมดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร ตามแนวทางของกลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตและกรุงเทพมหานคร จัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัดในแต่ละคน จัดบุคลากรให้รับผิดชอบแผนงานการนิเทศ ผู้บริหารให้การสนับสนุน ควบคุม ดูแล ช่วยเหลือ ให้คณะกรรมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มอบหมายให้คณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนงาน สำรวจสภาพความต้องการการใช้ การจัดหา และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่ดี และจัดหาหนังสือต่าง ๆ ไว้ในห้องสมุดอย่างเพียงพอ ร่วมกับคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลให้รับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ประสบคือ ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบงานวิชาการ โดยเฉพาะครูผู้สอนให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่เพียงพอ และครูบางคนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร การนิเทศการศึกษายังไม่สามารถจัดทำได้อย่างสม่ำเสมอ ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือและเอกสารสำหรับปฏิบัติงาน

จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2543 : 15) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า การจัดทำแผนฝ่ายและหมวดวิชานำปัญหามาเสนอต่อคณะกรรมการ โดยใช้ข้อมูลและสถิติสนับสนุนการตัดสินใจ กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอน โดยมีการสำรวจคนในห้องเรียน การจัดแผนการเรียน จัดตามความต้องการของนักเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดตัวบุคคลและรายวิชา โดยมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด การจัดครูเข้าสอนใช้หลักให้มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนระดับชั้น การพัฒนาการเรียนการสอนส่วนใหญ่ทำในรูปของการจัดครูเข้าอบรม ผู้บริหารจัดหา

วัตถุประสงค์ ให้มีการนิเทศกันเองในหมวดวิชา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอนและการผลิตสื่อ โดยมอบหมายให้หมวดวิชาเป็นผู้จัดทำ งานกิจกรรมนักเรียนได้จัดครูเป็นที่ปรึกษาให้เป็นไปตามแนวที่กำหนด โดยมีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ และวิเคราะห์ผลที่ประเมินได้เพื่อมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลงานวิชาการ ผู้บริหารใช้วิธีการรายงานผลเมื่อเสร็จสิ้นงานหรือโครงการ รายงานผลรวมของแผน

ประสิทธิ์ จัตวณกุล (2544 : 90-92) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนที่มีประเภทต่างกัน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จิระศักดิ์ อินทร์หอม (2548 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ปรีชา กระจ่างโพธิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่จำแนกตามประเภทการบริหาร โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้านี้จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหน้าที่สำคัญในพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การศึกษาการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาทำให้เกิดแนวคิดในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 129 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 105 คน จากตารางสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ประเภทของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา	96	76
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับขยายโอกาสทางการศึกษา	23	19
3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา	10	10
รวม	129	105

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert, 1993 : 247) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 งาน ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักวิชาการ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 จากเอกสารระเบียบต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบเนื้อหาในการเขียนข้อคำถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องที่ทำกรวิจัย
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถาม แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและสำนวนภาษาที่ใช้เขียนแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา โดยใช้ค่า IOC (IOC : Index of item objective congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

5. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อระหว่าง .28 ถึง .96

5.2 นำแบบสอบถามที่มีข้อคำถามระหว่างคะแนนรายข้อ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1971 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .92

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
3. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ
2. นำผลข้อมูล ตอนที่ 1 มาหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาอธิบายสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การแปลความหมายของคะแนนจากข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนของ ประคองกรรณสูตร (2537 : 77)

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

- 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิรนัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบที (t-test)

5. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิรนัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบค่า One-way ANOVA

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้ IOC (Index of Congruency)
2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค

(Cronbach, 1971 : 161)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบ 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบ 3 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า One-way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ t
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ F
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

สถานภาพ	n = 105	
	จำนวนคน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา		
1. ประสบการณ์น้อย	45	42.90
2. ประสบการณ์มาก	60	57.10
รวม	105	100.00
ประเภทของสถานศึกษา		
1. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา	76	72.40
2. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับขยายโอกาสทางการศึกษา	19	18.10
3. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา	10	9.50
รวม	105	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์มาก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 และบริหารงานอยู่ในประเภทของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยรวม

การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.01	.52	มาก	3
2. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.10	.55	มาก	2
3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	.60	มาก	1
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.58	.56	มาก	14
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.63	.49	มาก	10
6. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	3.58	.65	มาก	14
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.75	.64	มาก	8
8. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	3.64	.66	มาก	10
9. การนิเทศการศึกษา	3.77	.53	มาก	7
10. การแนะแนว	3.63	.68	มาก	12
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	3.84	.54	มาก	4
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.58	.74	มาก	14
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.80	.81	มาก	5
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.84	.62	มาก	6
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	3.37	.82	ปานกลาง	17
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.61	.57	มาก	13
17. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.68	.72	มาก	9
รวม	3.74	.23	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.10$) และด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
	n = 105			
1. ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	3.80	.84	มาก	4
2. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	.74	มากที่สุด	1
3. จัดทำรายวิชา คำอธิบายรายวิชา	4.50	.70	มาก	2
4. จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้	4.50	.70	มาก	2
5. กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.44	.92	มาก	5
6. กำหนดสื่อการเรียนรู้และระเบียบ วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.37	.93	ปานกลาง	6
รวม	4.01	.52	มาก	

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.60$) จัดทำรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.50$) และศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ($\bar{x} = 3.80$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.49	1.01	มาก	4
2. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สพท. กำหนดไว้	4.25	.63	มาก	3
3. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อทราบจุดเน้นและแนวทางการจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	4.30	.72	มาก	2
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน	4.39	.77	มาก	1
รวม	4.10	.55	มาก	

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน ($\bar{x} = 4.39$) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อทราบจุดเน้นและแนวทางการจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.30$) และวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.25$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
	n = 105			
1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน	4.16	.76	มาก	3
2. ประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ และนโยบาย	4.10	.70	มาก	5
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์	4.23	.63	มาก	1
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.23	.98	มาก	2
5. นิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.06	.87	มาก	6
6. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม	4.16	.88	มาก	4
รวม	4.15	.60	มาก	

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.23$) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.23$) และ ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ($\bar{x} = 4.16$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ศึกษา วิเคราะห์ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.42	.87	ปานกลาง	3
2. จัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	3.70	.94	มาก	2
3. จัดให้มีนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู	3.36	.91	มาก	4
4. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว	3.84	.81	มาก	1
รวม	3.58	.56	มาก	

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว ($\bar{x} = 3.84$) จัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.70$) และศึกษา วิเคราะห์ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.42$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	.98	มาก	1
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.28	.93	ปานกลาง	5
3. จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดี	3.13	.96	ปานกลาง	6
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.65	.78	มาก	4
5. นิเทศการเรียนการสอนแก่ครูแบบกัลยาณมิตร	3.90	.74	มาก	2
6. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู	3.87	.79	มาก	3
รวม	3.63	.49	มาก	

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.00$) นิเทศการเรียนการสอนแก่ครูแบบกัลยาณมิตร ($\bar{x} = 3.90$) และส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ($\bar{x} = 3.87$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	3.34	.99	ปานกลาง	4
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา	3.27	.98	ปานกลาง	5
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน	4.06	.87	มาก	1
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ตามแนวที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	3.88	.87	มาก	2
5. พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	3.37	.93	ปานกลาง	3
รวม	3.58	.65	มาก	

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน ($\bar{x} = 4.06$) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ตามแนวที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ($\bar{x} = 3.88$) และพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.37$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	3.85	.79	มาก	3
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ คุณภาพการเรียนรู้	3.98	.87	มาก	1
3. ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.96	.89	มาก	2
4. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับสถานศึกษาอื่น	3.58	.93	มาก	4
5. เผยแพร่ผลงานวิจัยกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น	3.42	.90	ปานกลาง	5
รวม	3.75	.64	มาก	

จากตาราง 10 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ คุณภาพการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.98$) ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.96$) และศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา	3.91	.84	มาก	1
2. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	3.33	.92	ปานกลาง	5
3. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้	3.61	.93	มาก	3
4. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.81	.85	มาก	2
5. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.53	.94	ปานกลาง	4
รวม	3.64	.66	มาก	

จากตาราง 11 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.91$) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.84$) และจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ

ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน	3.30	1.00	ปานกลาง	4
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย	3.20	1.02	ปานกลาง	5
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ	4.04	.77	มาก	3
4. พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอน	4.15	.64	มาก	1
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบนิเทศการศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย	4.18	.75	มาก	2
รวม	3.77	.53	มาก	

จากตาราง 12 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.15$) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบนิเทศการศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่าย ($\bar{x} = 4.18$) และประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการแนะแนว โดยรวมและรายข้อ

ด้านการแนะแนว	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ในสถานศึกษา	4.00	.87	ปานกลาง	2
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือ ของครูทุกคน	3.91	.85	มาก	3
3. นิเทศติดตามกระบวนการแนะแนว	4.47	.96	มาก	1
4. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษา	3.44	1.01	ปานกลาง	4
5. การแลกเปลี่ยนความรู้ การแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย	3.33	1.00	ปานกลาง	5
รวม	3.63	.68	มาก	

จากตาราง 13 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ นิเทศติดตามกระบวนการแนะแนว ($\bar{x} = 4.47$) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.00$) และดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคน ($\bar{x} = 3.91$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.83	.95	มาก	3
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	3.76	.97	มาก	5
3. วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	3.90	.72	มาก	2
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.94	.67	มาก	1
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.82	.73	มาก	4
รวม	3.84	.54	มาก	

จากตาราง 14 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.94$) วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.90$) และจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. สำรวจความต้องการความรู้ทางวิชาการของชุมชน	3.54	.95	มาก	2
2. ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	3.47	1.01	ปานกลาง	4
3. การจัดให้ความรู้ ทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชนในชุมชน	3.44	.99	ปานกลาง	5
4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา	3.54	.97	มาก	3
5. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชน	3.95	.72	มาก	1
รวม	3.58	.74	มาก	

จากตาราง 15 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลครอบครัว และชุมชน ($\bar{x} = 3.95$) สำรวจความต้องการความรู้ทางวิชาการของชุมชน ($\bar{x} = 3.54$) และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.54$) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวม และรายข้อ

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาอื่น	3.81	.95	มาก	2
2. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับองค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่น	3.81	.88	มาก	1
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ	3.79	1.01	มาก	3
รวม	3.80	.81	มาก	

จากตาราง 16 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.81$) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{x} = 3.81$) และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.79$) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาของครอบครัว และหน่วยงานอื่น ๆ	3.90	.94	มาก	1
2. สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น	3.89	.92	มาก	2
3. ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น	3.79	.82	มาก	3
4. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น	3.59	1.05	มาก	4
รวม	3.84	.62	มาก	

จากตาราง 17 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาของครอบครัวและหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.90$) สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น ($\bar{x} = 3.89$) และส่งเสริมการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น ($\bar{x} = 3.79$) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยรวม และรายชื่อ

ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ n = 105			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การเรียน	3.55	1.10	มาก	1
2. สร้างระเบียบการวัดผลประเมินผลทางการศึกษา ของสถานศึกษา	3.32	1.19	ปานกลาง	4
3. จัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.32	1.14	ปานกลาง	3
4. จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.25	1.19	ปานกลาง	5
5. จัดทำคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ	3.44	1.10	ปานกลาง	2
รวม	3.37	.82	ปานกลาง	

จากตาราง 18 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลผลการเรียน ($\bar{x} = 3.55$) จัดทำคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ ($\bar{x} = 3.44$) จัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.32$) ตามลำดับ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. พิจารณาหนังสือ แบบเรียนตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพของกรมวิชาการ	3.42	1.14	ปานกลาง	5
2. พิจารณาหนังสือ แบบเรียนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	3.68	1.11	มาก	2
3. พิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือ แบบเรียน มีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย	3.65	1.01	มาก	3
4. พิจารณาเนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี	3.71	.91	มาก	1
5. พิจารณาความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น ช่วงชั้น	3.63	1.00	มาก	4
รวม	3.61	.57	มาก	

จากตาราง 19 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ พิจารณาเนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี ($\bar{x} = 3.71$) พิจารณาหนังสือ แบบเรียนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.68$) และพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือแบบเรียนมีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน	3.68	.99	มาก	3
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	3.60	1.06	มาก	5
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	3.65	1.02	มาก	4
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น	3.83	.99	มาก	1
5. ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.69	1.12	มาก	2
รวม	3.68	.72	มาก	

จากตาราง 20 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ($\bar{x} = 3.83$) ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x} = 3.69$) และศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.68$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทการดำเนินการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 21-22

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	ประสบการณ์ น้อย n = 45		ประสบการณ์ มาก n = 60		t	p
		$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.		
		1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.40	.52	4.04		
2. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.09	.61	4.12	.52	.20	.84	
3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	.57	4.10	.63	1.03	.30	
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.59	.54	3.58	.58	.13	.90	
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.64	.47	3.63	.53	.14	.89	
6. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียน	3.48	.68	3.66	.63	1.35	.18	
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.70	.67	3.80	.62	.77	.44	
8. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	3.57	.62	3.69	.70	.89	.38	
9. การนิเทศการศึกษา	3.77	.49	3.77	.58	.00	1.0	
10. การแนะแนว	3.63	.68	3.63	.69	.01	.99	
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	3.92	.49	3.80	.58	1.08	.28	
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ	3.56	.74	3.61	.76	.29	.78	
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.64	.81	3.92	.80	1.84	.07	
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคลรอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา	3.71	.67	3.86	.58	1.24	.22	

ตาราง 21 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	ประสบการณ์ น้อย		ประสบการณ์ มาก		t	p
	n = 45		n = 60			
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.		
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.38	.88	3.37	.78	.06	.96
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.57	.56	3.65	.59	.67	.50
17. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.61	.68	3.74	.76	.96	.34
รวม	3.71	.22	3.76	.25	1.10	.27

ตาราง 21 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การวางแผนงานด้านวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.89	.94	3.53	.07
ภายในกลุ่ม	102	27.24	.27		
รวม	104	29.13			

ตาราง 22 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้					
ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
ระหว่างกลุ่ม	2	.79	.40	1.28	.28
ภายในกลุ่ม	102	31.44	.31		
รวม	104	32.23			
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.09	.05	.123	.89
ภายในกลุ่ม	102	37.98	.37		
รวม	104	38.07			
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.32	.16	.51	.60
ภายในกลุ่ม	102	32.49	.32		
รวม	104	32.81			
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
ระหว่างกลุ่ม	2	.73	.36	1.47	.23
ภายในกลุ่ม	102	25.15	.25		
รวม	104	25.88			
การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน					
ผลการเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.24	.12	.28	.76
ภายในกลุ่ม	102	43.93	.43		
รวม	104	44.17			
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.01	1.08	2.5	.09
ภายในกลุ่ม	102	41.08	.40		
รวม	104	43.10			

ตาราง 22 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้					
ระหว่างกลุ่ม	2	.05	.02	.05	.95
ภายในกลุ่ม	102	46.23	.45		
รวม	104	46.27			
การนิเทศการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.11	.06	.19	.83
ภายในกลุ่ม	102	30.22	.30		
รวม	104	30.33			
การแนะแนว					
ระหว่างกลุ่ม	2	.97	.49	1.05	.36
ภายในกลุ่ม	102	47.57	.47		
รวม	104	48.54			
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.28	.14	.48	.62
ภายในกลุ่ม	102	30.26	.30		
รวม	104	30.54			
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.42	.21	.37	.69
ภายในกลุ่ม	102	57.80	.57		
รวม	104	58.23			
การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					
ระหว่างกลุ่ม	2	.78	.39	.59	.56
ภายในกลุ่ม	102	67.60	.66		
รวม	104	68.38			

ตาราง 22 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่นบุคคลรอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.43	.22	.55	.58
ภายในกลุ่ม	102	40.13	.39		
รวม	104	40.56			
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.70	.35	.52	.60
ภายในกลุ่ม	102	69.32	.68		
รวม	104	70.03			
การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.01	.01	.02	.98
ภายในกลุ่ม	102	34.48	.34		
รวม	104	34.49			
การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.16	.08	.15	.86
ภายในกลุ่ม	102	54.63	.54		
รวม	104	54.79			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	.04	.02	.33	.72
ภายในกลุ่ม	102	5.79	.06		
รวม	104	5.82			

ตาราง 22 แสดงว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษา ที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 129 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 105 คน จากตารางสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการลิเคอร์ท (Likert, 1993 : 247) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 งาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
3. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ
2. นำผลข้อมูล ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาอธิบายสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การแปลความหมายของคะแนนจากข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนของ ประคองกรรมสูตร (2537 : 77)

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบค่า One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประสบการณ์มาก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 และบริหารงานอยู่ในประเภทของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น และด้านการวางแผนงานด้านวิชาการตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นและแนวทางการจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดไว้ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ตามลำดับ

2.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว จัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และศึกษา วิเคราะห์ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศการเรียนการสอนแก่ครูแบบกัลยาณมิตรและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ตามลำดับ

2.6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ตามแนวที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ตามลำดับ

2.7 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ คุณภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาตามลำดับ

2.8 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.9 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบนิเทศศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย และประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ตามลำดับ

2.10 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ นิเทศติดตามกระบวนการแนะแนวจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพในสถานศึกษา และดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคน ตามลำดับ

2.11 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและจัดระบบ โครงสร้าง องค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

2.12 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์และชุมชน สำรวจความต้องการความรู้ ทางวิชาการของชุมชนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา ตามลำดับ

2.13 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่น ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ตามลำดับ

2.14 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ของครอบครัวและหน่วยงานอื่น ๆ สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถานประกอบการและหน่วยงานอื่น และส่งเสริมการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่นตามลำดับ

2.15 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน จัดทำคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

2.16 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ พิจารณาเนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี พิจารณาหนังสือ แบบเรียน ที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือ แบบเรียน มีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัยตามลำดับ

2.17 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีคุณภาพและประสพผลสำเร็จนั้นสถานศึกษามีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในทุกด้านและที่สำคัญคือ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในทุกด้าน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย ส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองเสมอ จัดให้มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่เพื่อนร่วมงาน สนับสนุนให้มีการวิจัย เผยแพร่ข่าวสารผลงานของสถานศึกษา ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ชี้นำ กระตุ้นผู้เรียน ช่วยเหลือ ให้ความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการศึกษาค้นคว้า มีการพัฒนาตนเองเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 163) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช สุเมธพันธุ์ (2542 : 191-201) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5 ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู อาจารย์ พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและวิธีสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดอาคารสถานที่และบริเวณเพื่อเสริมสร้างวิชาการ การใช้สื่อการเรียนการสอนและการใช้ห้องสมุด

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทสถานศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า

มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละหลักสูตร ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระ เป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ โดยยึด มาตรฐานการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักและ สถานศึกษาสามารถดำเนินการเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ตลอดจนสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เห็นว่าจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้น สถานศึกษาจึงได้ดำเนินการกำหนดแนวทางและดำเนินการในการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา โดยจัดทำโครงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัด ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของปรีชา กระจ่างโพธิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสิทธิภาพการบริหาร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิรนัยบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ที่จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถทั้งในเชิงวิชาการและเชิงการบริหารงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทุกคน ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาประเภทใด จึงทำให้การบริหารงานวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้สถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา ที่เท่าเทียมกันทำให้สถานศึกษามีความพร้อมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐานเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 69) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ จิตวัฒนกุล (2544 : 90-92) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนที่มีประเภทต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 นั้น ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรประสานงานกับบุคลากรในสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนางานวิชาการให้ครอบคลุมกรอบงานทั้ง 17 งาน โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูอาจารย์ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทและร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการ ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายในการพัฒนางานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์พับบลิเคชัน.
- กรมสามัญศึกษา. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
กระทรวงฯ.
- _____. (2546 ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2546 ข). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546.
กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กิตติรัตน์ กลัดแก้ว. (2541). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิระศักดิ์ อินทร์หอม. (2548). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จิราวรรณ มาดี. (2542). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า. (2543). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต 5. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2543). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2544). กฎหมายนิติบุคคลเครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา : ฝ่ายเทคโนโลยี
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ทีศนา แวมมณี และคนอื่น ๆ. (2543). การคิดและการสอนคิด. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง กรรณสูตร. (2537). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ จัตววัฒนกุล. (2544). การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา กระจ่างโพธิ์. (2550). การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- รุจิรัฐ ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ละเอียด กันทรিকা. (2542). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการสายวิชาชีพ ช่างอุตสาหกรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2546). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิรัช สุเมธาพันธุ์. (2542). บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำว้าจันง. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สงขลา วิชัยทัศนะ. (2546). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียน นิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมเดช สีแสง. (2546). **คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7.

ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพครู.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช. (2542). **การประกันคุณภาพมุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. (2545). **รายงานการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพ**

นักเรียนชั้นประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้น. สุรินทร์ : สำนักงานฯ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. (2551). **เอกสารรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2551. ระยอง : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **เส้นทางสู่โรงเรียนในอุดมคติ**.

กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2544). **รายงานการศึกษาวิจัยการศึกษาสภาพการดำเนินการกระจายอำนาจการจัดซื้อ**

จัดจ้างระดับโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2546). **รายงานวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**.

กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **เอกสารประกอบการศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง**

หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ

พัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา

ปีงบประมาณ 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2549). **แนวการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตินุคคณ**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (19-20 มีนาคม 2544). **“การปฏิรูปการเรียนรู้”**

ใน การประชุมบทบาทนักวิจัยในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ.

สุรพล นิติไกรพจน์. (2546). **“โรงเรียนนิตินุคคณ : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา”**

เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. หน้า 48-49. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุวัฒน์ มุททเมธา. (2542). **การเรียนการสอนปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (5 ตุลาคม 2540). **“โฉมหน้าใหม่การศึกษาท้องถิ่นหลัง อบต. แสดงพลัง”**

เดลินิวส์. หน้า 11.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management). กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- Agthe,R.R. (1980). “The Elementary Principals Perceptions of their own and the Teacher Roles in Curriculum Decision Making,” **Dissertation Abstracts International**. 40(6) : 3076.
- Cronbach, L.J. (1971). **Essentials of Psychological Testing**. 5th ed. New York : Harper Collins.
- Krejcic, Robert V. and Morgan, Earyle W. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York : Minnesota University.
- Likert, R. (1993). **New Patterns of Management**. New York : McGraw-Hill.
- Watamura, Kathleen Patricia. (2000). **Child-centered learning versus direct instruction in Mathematics in the elementary classroom**. (Online). Available :
<http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/1403947>. 7 Sep 2005.
- Williams, C. O. (1999). An in-Depth Investigation of Explicit Tasks Performed by Selected Indiana Junior High School Principals. **Dissertation Abstracts International**. 32(9) : 4909-A.
- Williams, Francine Foster. (1994). **Clinical supervision implementation strategies and behavioral changes : An ethnography of elementary school personnel**. (Online). Available : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9330368>. 7 Sep 2005.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ บุญศิริ คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ดร.พรสวัสดิ์ ศิรศาดนันท์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ดร.พีระ รัตน์วิจิตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคมปากน้ำ
4. นายธงชัย มั่นคง ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
5. นายสุพรรณ หารธูจิต รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

3. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จะนำเสนอโดยภาพรวมเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามขอขอบพระคุณในความร่วมมืออันดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการทำเครื่องหมาย ✓

ลงใน ( ) ตามความเป็นจริง

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษารวมเป็นระยะเวลา

( ) โปรดระบุ .....ปี.....เดือน

2. ประเภทของสถานศึกษา

( ) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา

( ) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับขยายโอกาสทางการศึกษา

( ) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 การดำเนินการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ เพื่อบอกสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นจริงที่สุด ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร		✓			
00	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน				✓	

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงว่าในข้อ 0 สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ในข้อ 00 สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1.	การวางแผนงานด้านวิชาการ ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544					
2.	กำหนด โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
3.	จัดทำรายวิชา คำอธิบายรายวิชา					
4.	จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัด การเรียนรู้					
5.	กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
6.	กำหนดสื่อการเรียนรู้และระเบียบวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียน					
7.	การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น					
8.	วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้					
9.	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อทราบ จุดเน้นและแนวทางการจัดทำหลักสูตร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น					
10.	ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ของสถานศึกษาและชุมชน					
11.	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและ สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน					
12.	ประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ และนโยบาย					
13.	จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14.	นำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
15.	นิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร					
16.	ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม					
17.	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
18.	จัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน					
19.	จัดให้มีนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู					
20.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคน เป็นครูแนะแนว					
21.	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
22.	ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
23.	จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดี					
24.	จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
25.	นิเทศการเรียนการสอนแก่ครูแบบกัลยาณมิตร					
26.	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู					
27.	การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียน กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา					
28.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
29.	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน					
30.	จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ตามแนวที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด					
31.	พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
32.	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา					
33.	ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ คุณภาพการเรียนรู้					
34.	ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน					
35.	ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับสถานศึกษาอื่น					
36.	เผยแพร่ผลงานวิจัยกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น					
	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้					
37.	สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา					
38.	สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา					
39.	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้					
40.	จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา					
41.	ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกระบวนการเรียนรู้					
42.	การนิเทศการศึกษา จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
43.	ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย					
44.	ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ					
45.	พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการ และการเรียนการสอน					
46.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบนิเทศ การศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย					
47.	การแนะแนว จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพในสถานศึกษา					
48.	ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคน					
49.	นิเทศติดตามกระบวนการแนะแนว					
50.	ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษา					
51.	การแลกเปลี่ยนความรู้ การแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย					
52.	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
53.	กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา					
54.	วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา					
55.	ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
56.	ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน					
57.	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สำรวจความต้องการความรู้ทางวิชาการของชุมชน					
58.	ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน					
59.	การจัดให้ความรู้ ทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชนในชุมชน					
60.	ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา					
61.	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชน					
	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					
62.	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
63.	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่น					
64.	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ					
65.	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาของครอบครัวและหน่วยงานอื่น ๆ					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
66.	สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการ ของบุคคล ครอบครัวย องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น					
67.	ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัวย องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น					
68.	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัด การศึกษาของบุคคล ครอบครัวย องค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น					
69.	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียน					
70.	สร้างระเบียบการวัดผลและประเมินผล ทางการศึกษาของสถานศึกษา					
71.	จัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา					
72.	จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
73.	จัดทำคู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อยู่					
74.	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา พิจารณาหนังสือ แบบเรียนตามเกณฑ์ประเมิน คุณภาพ					
75.	พิจารณาหนังสือ แบบเรียนที่สอดคล้องกับ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้					
76.	พิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือ แบบเรียนมีความถูกต้องตามหลักวิชา และทันสมัย					

ข้อที่	การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
77.	พิจารณาเนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี					
78.	พิจารณาความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น/ช่วงชั้น					
	การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยี					
	เพื่อการศึกษา					
79.	ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน					
80.	ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน					
81.	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน					
82.	ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น					
83.	ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ภาคผนวก ค
คำอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การวางแผนงานด้านวิชาการ	1	.28
	2	.35
	3	.67
	4	.56
	5	.43
	6	.68
การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	7	.35
	8	.67
	9	.79
	10	.80
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	11	.59
	12	.60
	13	.62
	14	.80
	15	.83
	16	.84
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	17	.60
	18	.79
	19	.92
	20	.94
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	21	.94
	22	.89
	23	.76
	24	.66

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
	25	.87
	26	.78
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	27	.64
	28	.62
	29	.68
	30	.78
	31	.89
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	32	.96
	33	.81
	34	.43
	35	.69
	36	.78
การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	37	.79
	38	.84
	39	.82
	40	.78
	41	.89
การนิเทศการศึกษา	42	.93
	43	.94
	44	.89
	45	.87
	46	.69
การแนะแนว	47	.91
	48	.75
	49	.74
	50	.84
	51	.85

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา	52	.67
	53	.78
	54	.77
	55	.58
	56	.62
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	57	.74
	58	.48
	59	.81
	60	.82
	61	.92
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	62	.86
	63	.88
	64	.75
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	65	.91
	66	.90
	67	.77
	68	.78
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	69	.94
	70	.66
	71	.64
	72	.89
	73	.87

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	74	.84
	75	.83
	76	.79
	77	.92
	78	.70
	79	.67
การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	80	.89
	81	.94
	82	.82
	83	.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.92

ตาราง 24 การหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการ
ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
เขต 1 (IOC)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
17	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
23	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
46	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
53	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
54	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
55	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
56	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
57	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
58	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
59	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
60	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
61	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
62	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
63	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
64	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
65	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
66	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
67	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
68	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
69	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
70	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
71	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
72	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
73	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
74	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
75	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
76	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
77	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
78	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
79	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
80	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
81	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
82	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
83	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ
วัน เดือน ปี	26 มกราคม 2499
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	66/9 หมู่ 3 ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้บริหารสถานศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสามัคคีราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชการุณ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2518	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ป.กศ.สูง (วิทยาศาสตร์) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2522	การศึกษามัธยมศึกษา กศ.บ. (เคมี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2549	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ป. บัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2555	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี